

A Kramerius-rendszer: eszköz a digitalizált dokumentumok hozzáférésehez

A *Kramerius-rendszer* (<http://kramerius.nkp.cz>) olyan programozott alkalmazás, amely lehetővé teszi digitalizált dokumentumok hozzáférést az interneten vagy helyi hálózaton. A használó grafikus választó segítségével kijelölheti a dokumentum típusát és címét. Az alkalmazás lehetővé tesz egyszerű műveleteket a teljes dokumentummal (export/import, kiegészítés), vagy annak bizonyos részeivel (pl. csak a metaadatokkal). A rendszer szabadon használható külső modulja, az *XMetal*, amely a különböző intézmények számára lehetővé teszi XML alapú metaadatok létrehozását.

A GNU GPL licenc alapján készült alkalmazás nem igényel anyagi eszközöket, csupán annak összehangolását az intézmény egyéb eszközeivel (operációs rendszer, adatbázis), és saját szerverten való installálását. Az alkalmazás kifejlesztését egy magáncég, az *Qbizm technologies* végezte.

A Kramerius-rendszer néhány fontos könnyítést hozott a digitalizált dokumentumok elérésében. Megoldotta a cseh nemzeti könyvtár biztonságos archiválási rendszerének problémáját, lehetővé téve a digitalizált dokumentumok helyi és internetes hozzáférést a szerzői jogi törvény tiszteletben tartásával. A használó megtekintheti a leíró adatokat (metaadatok) az interneten, és ha a dokumentumot digitalizálták, könyvtárközi kölcsönzés keretében kérheti a kívánt oldalak másolatát. Szerzői joggal nem védett dokumentum esetén a használó hozzáférhet a teljes dokumentumhoz az interneten.

A Kramerius-rendszeren keresztül jelenleg digitalizált periodikumok és monográfiák férhetők hozzá. Alkalmazása folyamatban van egyéb dokumentumokra (muzeális objektumok, hanganyagok) is.

Az új alkalmazás kifejlesztésével egyidejűleg jelentős változtatásokra volt szükség a digitális könyvtár tartalmában is. Meg kellett oldani az elavult DOBM-formátumról az átmenetet az új, SGML alapú XML leíró szabványra. Ugyanakkor ezzel konvertálták át az összes képanyagot DjVu formátumúra, amely a Kramerius-rendszerben rendkívül előnyös tömörítésű; a digitális könyvtár teljes helyfoglalása így kevesebb, mint egynegyede az eredetinek. A terjedelmes adatköltöztetés ugyan sikeres volt, de akadtak megoldásra váró gondok. Nehézségek adódtak a leíró adatok szerkezetében, mivel az új formátum új leíró elemeket tartalmaz, amelyekkel ki kellett egészíteni a régi leírásokat. Ez a bonyolult művelet igazolta az együttműködő intézmények stratégiájának helyességét a nemzeti program keretében, amely a forrásdokumentumok központi nyilvántartását kívánja meg. Ennek köszönhetően sikerült átkonvertálni az együttműködő könyvtárak valamennyi digitalizált dokumentumát. A Kramerius-rendszernek az arab verzióját a Bagdadi Nemzeti Könyvtárban tervezik továbbfejleszteni és alkalmazni.

/POLISENSKÝ, Jiří: Systém Kramerius – nástroj pro zpřístupňování digitalizovaných dokumentů. = Čtenář, 57. köt. 6. sz. 2005. p. 186–187./

(Prókai Margit)